

Sygn. akt V CNP 63/11

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Lech Walentynowicz (przewodniczący, sprawozdawca)
SSN Wojciech Katner
SSN Anna Kozłowska

w sprawie ze skargi Polskiego Towarzystwa Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej w W.
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w G.

z dnia 1 grudnia 2010 r., w sprawie z powództwa C. F. i M. F.

przeciwko Polskiemu Towarzystwu Ubezpieczeń Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 9 maja 2012 r.,

- 1) **stwierdza, że wyrok Sądu Okręgowego w G. z dnia 1 grudnia 2010 r. w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5 132,85 zł z odsetkami jest niezgodny z prawem;**
- 2) **odrzuca skargę w części pozostałej;**
- 3) **zasądza od C. F. i M. F. na rzecz Polskiego Towarzystwa Ubezpieczeń S.A. kwotę 895 zł (osiemset dziewięćdziesiąt pięć) tytułem zwrotu kosztów postępowania skargowego.**

Uzasadnienie

W postępowaniu przed Sądem Rejonowym powodowie C. F. i M. F. wnieśli o zasądzenie od pozwanego Polskiego Towarzystwa Ubezpieczeń S.A. kwoty 6 032,07 zł z odsetkami od dnia 14 października 2008 r. i kosztami procesu tytułem odszkodowania ubezpieczeniowego będącego następstwem wypadku komunikacyjnego z dnia 3 września 2008 r., zawinionego przez kierowcę, który ubezpieczył swoją odpowiedzialność cywilną u pozwanego ubezpieczyciela.

Pozwany w odpowiedzi na pozew uznał powództwo do kwoty 5 132,85 zł, którą przekazał powodom przelewem z dnia 14 maja 2010 r.

Powodowie potwierdzili wpłatę pismem z dnia 25 maja 2010 r., ograniczając powództwo do kwoty 899,22 zł.

Wyrokiem z dnia 16 lipca 2010 r. Sąd Rejonowy zasądził od strony pozwanej na rzecz powodów odsetki od kwoty 5 132,85 zł za okres od 14 października 2008 r. do dnia 10 maja 2010 r., oddalił powództwo w części pozostałej i orzekł o kosztach procesu.

W apelacji powodowie zaskarżyli ten wyrok w części oddalającej powództwo o zapłatę 899,22 zł zarzucając, że udokumentowali szkodę komunikacyjną w wysokości podanej w pozwie.

Wyrokiem z dnia 1 grudnia 2010 r. Sąd Okręgowy w G. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powodów solidarnie kwotę 6 032,07 zł z odsetkami ustawowymi od dnia 14 października 2008 r. oraz orzekł o kosztach procesu za I i II instancję.

Sąd odwoławczy stwierdził, że dokonana zmiana zaskarżonego wyroku wynikała z aprobaty wysokości szkody wykazanej przez powodów.

Wyrok ten był prawomocny i nie podlegał zaskarżeniu.

Pozwany ubezpieczyciel złożył skargę przewidzianą w art. 424¹ k.p.c., wnosząc o stwierdzenie, że wyrok Sądu Okręgowego z dnia 1 grudnia 2010 r. w części zasądzającej od pozwanego na rzecz powodów kwotę 5 132,85 zł z odsetkami od dnia 14 października 2008 r. oraz w części zasądzającej kwotę

407,94 zł tytułem kosztów postępowania pierwszoinstancyjnego jest niezgodny z prawem.

Wyrok ten w części zaskarżonej rażąco narusza – zdaniem skarżącego – art. 378 k.p.c., gdyż rozstrzyga poza granice apelacji oraz art. 98 § 1 k.p.c., ponieważ nie uwzględnia faktu oddalenia powództwa w znacznej części.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarżący zasadnie powołał się na oczywiste i rażące naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 378 § 1 k.p.c., ponieważ przedmiotem zaskarżenia apelacyjnego było tylko oddalenie powództwa o zapłatę 899,22 zł (6 032,07 zł – 5 132,85 zł). Wiąże się to z ogólną procesową zasadą, że sąd nie może wyrokować co do przedmiotu nieobjętego żądaniem ani wyrokować ponad żądanie (art. 321 k.p.c.).

Należy też podkreślić, że wyrok w kwestionowanej części rażąco naruszył inne ustawowe przepisy. Wyrok Sądu Rejonowego z dnia 16 lipca 2010 r. był już prawomocny w części rozstrzygającej o żądaniu zapłaty kwoty 5 132,85 zł z odsetkami od dnia 14 października 2008 r. do dnia 10 maja 2010 r. W tej części, z uwagi na powagę rzeczy osądzonej (art. 365 § 1 k.p.c.), Sąd II instancji był wyrokiem związany (art. 366 k.p.c.). Tylko Sąd Najwyższy ma uprawnienia do instancyjnego korygowania prawomocnych orzeczeń w zakresie wskazanym przez ustawę.

Rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego było też bezzasadne według przepisów prawa materialnego, ponieważ w sposób nieuprawniony zwiększyło odpowiedzialność ubezpieczyciela poza granice szkody ubezpieczeniowej (art. 822 § 2 k.c. i 824¹ § 1 k.c.). Sąd ten miał obowiązek uwzględnić stan rzeczy z chwili wyrokowania (art. 316 k.p.c.), a wiadomo, że wówczas szkoda w przeważającej części (co do 5 132,85 zł) była już zaspokojona. Także bezterminowe zasądzenie odsetek nie uwzględniało ich zasądzenia – w oznaczonym zakresie – w wyroku Sądu Rejonowego.

Z przedstawionych przyczyn należało stwierdzić, że wyrok Sądu Okręgowego z dnia 1 grudnia 2010 r. w części zasądzającej kwotę 5 132,85 zł z odsetkami jest niezgodny z prawem (art. 424¹ § 1 k.p.c.).

Nie może być natomiast uwzględniona skarga w części dotyczącej orzeczenia o kosztach procesu. W judykaturze utrwalony jest pogląd, że koszty postępowania sądowego nie stanowią szkody w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. (zob. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2010 r., II CNP 33/10, z dnia 10 grudnia 2010 r., III CNP 48/10, z dnia 27 maja 2011 r., IV CNP 11/11 i z dnia 18 stycznia 2012 r., IV CNP 90/11, niepubl.).

Powyższy pogląd został potwierdzony w ustawie nowelizującej z dnia 22 lipca 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. Nr 155, poz. 1037), która weszła w życie z dniem 25 września 2010 r. Aktualnie skarga z art. 424¹ k.p.c. nie przysługuje od postanowień wydanych w postępowaniu procesowym (zob. art. 424¹ k.p.c. po nowelizacji). Orzeczenia o kosztach procesu zapadają w formie postanowień, chociażby były zamieszczone w wyroku, dlatego skargę w tej części należało odrzucić (art. 424⁸ § 1 k.p.c.).

O kosztach postępowania skargowego orzeczono zgodnie z art. 100 k.p.c., uznając że skarżącemu przysługuje zwrot wszystkich poniesionych kosztów, ponieważ nieuwzględnienie skargi nastąpiło tylko w nieznacznej części.